

**Javaslat az
„ONCSA-házak”
települési értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:
Gubicza Tibor (név)

..... (aláírás)
Pusztaszabolcs, 2014. március 14. (település, dátum)
(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Pusztaszabolcsi Hagyományőrző és Hagyományteremtő Alapítvány

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Ádám László

Levelezési cím: 2490 Pusztaszabolcs, Velencei út 1.

Telefonszám: 06-70-32-80-517

E-mail cím: pusztaszabolcsi.hagyomany@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

ONCSA-házak

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☒ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Pusztaszabolcs Adonyi út

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

- települési   tájegységi   megyei   külföldi/magyarországi

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

ONCSA-házak

A belügyminisztérium 1940-ben a XXIII. törvénnyel hozta létre az Országos Nép- és Családvédelmi Alapot (ONCSA). Az ONCSA-program keretében több ezer szegény nagycsaládos kapott házat, földet vagy egyéb más szociális juttatást. A program Pusztaszabolcson is megvalósult. 1942 májusában Pusztaszabolcson a program alapján 30 családi ház építése kezdődött meg. Mivel az Országos Nép és Családvédelmi Alap 15 háza már az avatás előtt annyira elkészült, hogy abba a családok beköltözhettek. A házak építését Soltész György kőművesmester végezte.

1943. november 7-én avatta fel Dr. Kádár László Levente belügyi államtitkár a Pusztaszabolcs községben épült, az Országos Nép és Családvédelmi Alap által létesített 30 családi házat, melyet a többgyermekes családok kaptak. Az átadási ceremóniáról Pusztaszabolcs Község Évkönyve beszámol a 75. oldalon. (Lásd Melléklet/1.)

Az ONCSA-házak jellegzetessége: boltívekkel ellátott, nem zárt folyosó található a ház oldalán. Könnyen meg lehet ismerni a még meglévőket: Adonyi utca végén a páros oldalon, a Honvéd utca páros oldalán és a Petőfi utcában.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Az ország különböző pontjairól Pusztaszabolcsra települő többgyermekes családoknak otthona lett a különleges stílusú ház, amely ma is fellelhető érték.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Pusztaszabolcs Község Évkönyve
Pusztaszabolcsi Értéktár 2010

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:-

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális- és egyéb dokumentációja

Pusztaszabolcs Község Évkönyvéből az ONCSA-házakról:

Évkönyv 68. oldaláról:

„1942. május hó. Az Országos Nép és Családvédelmi Alap 30 családi házának építése megkezdődött.”

Évkönyv 72. oldaláról:

„Az Országos Nép és Családvédelmi Alap 15 háza annyira elkészült, hogy abba a családok beköltözhetnek.”

Évkönyv 75. oldaláról:

„1943. november 7-én avatta fel Dr. Kádár László Levente belügyi államtitkár a Pusztaszabolcs községben épült, az Országos Nép és Családvédelmi Alap által létesített 30 családi házat, melyet a következő gyermekes családok kaptak:

1. Tóth Gábor	16. Kiss Ferenc
2. Baki József	17. Koródi János
3. Szente Ferenc	18. Tóth Sándor
4. Bicskei József	19. Csajtai János
5. Tóbiás György	20. Kovács József
6. Nagy Kálmán	21. özv. Nagy Józsefné
7. Sájer József	22. Monoki Jánosné
8. Szabó Mihály	23. Lóczi Ignác
9. Kaluz János	24. P. Nagy Sándor

10. Kovács József
11. Csatári Mihály
12. Winkler József
13. Király János
14. Balonyi István
15. Sipovics József

25. Buzora István
26. Deme István
27. Farkas József
28. Pártfai József
29. Nagy A. József
30. Guruz András

A fent említett családok közül helyi nagycsaládos 6, vidékről idetelepített nagycsaládok száma: 24.

Az átadási ünnepség istentisztelettel kezdődött. Graffy István tartotta az üdvözlést. Vendégek voltak: nemes Bonczos Miklós államtitkár, a telep megalapítója. Róla akkor utcát neveztek el. Ott volt Somogyi Ferenc országos szociális felügyelő, Milovics Mihály járási főszolgabíró. Csikós András takarékpénztár igazgató és még sok-sok akkori neves személyiség.

Az építkezést Csaba Rezső irányította. Az építést pedig Soltész György kőműves mester végezte.

Aztán a II. világháború után a boltíves házak magántulajdonok lettek. Sokan kisebb-nagyobb átalakításokat, bővítéseket végeztek. Ezért az utcafrontról eltűntek, beépültek a jellegzetes boltívek, folyosók.

Valamennyire ráismerhetiünk az Adonyi utca végén a páros oldalon, a Honvéd utca páros oldalán és a Petőfi utcában.”

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Nyilatkozat

Nyilatkozom, hogy a Pusztaszabolcsi Hagyományőrző és Hagyományteremtő Alapítvány számára az átadott anyagok felhasználásához hozzájárulok.

Pusztaszabolcs, 2014. március 14.

.....
Gubicza Tibor